

Område i Randaberg med nypløyd Umbrisol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Umbrisol

Umbrisol er selvdrenert jordsmonn med over seks prosent organisk materiale i overflatesjiktet. Jorda er utviklet fra næringsfattig opphavsmateriale.

KJENNETEGN

Navnet Umbrisol kommer av det latinske ordet umbra som betyr skygge. Det viser til det mørke og humusrike matjordlaget som er karakteristisk for gruppa. Umbrisols er karakterisert av et mørkt overflatesjikt som har mer enn 6 prosent organisk materiale. Umbrisols er særlig utbredt på kysten av Sør- og Vestlandet.

Umbrisol er selvdrenert og mørk i toppsjiktet, men har relativt lav pH og er naturlig næringsfattig (foto: Eivind Solbakken / NIBIO).

Illustrasjon, beskrivelse og profilbilde av sjiktene i én type Umbrisol: Cambic Umbrisol. Cambic viser til at et minst 15 cm tykt lag under plogsjiktet har strukturutvikling (illustrasjon: Nora Hua Ly Kok / NIBIO, foto: Ragnhild Sperstad / NIBIO).

CAMBIC UMBRISOL			
Illustrasjon	Sjikt	Beskrivelse	Bilde
	Ap	0-25 cm Plogsjikt med høyt innhold av organisk materiale, næringsfattig opphavsmateriale, siltig sand	
	Bw	25-55 cm Selvdrenert jord med strukturutvikling, næringsfattig opphavsmateriale, siltig sand	
	BC	55 cm og dypere Overgangssjikt til opphavsmateriale, siltig sand	

ORGANISK MATERIALE

Umbrisols er en av jordgruppene som kjennetegnes av opphavsmaterialet. Jordgruppen dannes i næringsfattig opphavsmateriale, under kjølige og fuktige klimaforhold. Her skjer nedbryting av organisk materiale langsomt, og de frigjorte næringsstoffer blir raskt vasket ut. Denne jordtypen har dermed naturlig lavt innhold av næringsstoffer, lav pH og høyt innhold av organisk materiale i overflatesjiktet.

VEKSTFORHOLD

Umbrisols har lavt leirinnhold og i mange tilfeller god jordstruktur. Dette gjør jorda selvdrenert. Med kalking og gjødsling vil Umbrisols ofte egne seg godt til de fleste jordbruksvekster.

Jordsmonndannelse

Jord er en ikke-fornybar ressurs som dannes under påvirkning av de jordsmonndannende faktorene opphavsmateriale, topografi, klima, organismer og menneskelig aktivitet, over tid.

** De 15 jordgruppene som inngår i det norske jordkartleggingsprogrammet er Anthrosol, Arenosol, Cambisol, Fluvisol, Gleysol, Histosol, Leptosol, Luvisol, Phaeozem, Planosol, Podzol, Regosol, Stagnosol, Technosol og Umbrisol.*

Umbrisol i plogsjiktet (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Det nasjonale jordkartleggingsprogrammet bruker en fornyet versjon av klassifikasjonssystemet World Reference Base for Soils (2014). Les mer om jordkartlegging på nibio.no/tema/jord/jordkartlegging.

Jord klassifiseres i 15 ulike jordgrupper*. Jordgruppene er vist i kartet *Jordsmonnklassifikasjon* på kilden.nibio.no og hver jordgruppe er presentert i en NIBIO POP.

Materialet som ligger til grunn for denne POP-en baserer seg på tekst som er publisert på NIBIOs nettside om temakartet *Jordsmonnklassifikasjon* og på erfaringer som er gjort som jordkartleggere.

FORFATTER:

Nora Hua Ly Kok og Siri Svendgård-Stokke, avdeling jordkartlegging, divisjon Kart og statistikk